По конфіскаті — наклад другий.

Ч. 71 (225). Львів, пятниця 30. березня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік II.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

Перемишль
Впр. о. Зубрицький А.
Чацкого 6.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграмів Громадський Вістник Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 мп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна примірника 500 мп.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

Львів, 29. березня 1923.

Криза української преси.

Перед тижнем сім польських львівських щоденників із сіоністичною „Хвил-ею“ включно; видали збірну відозву до свого громадянства, вказуючи на важке положення польської преси в Галичині. Непомірний зріст цін паперу, постійно зростаючі кошти продукції, високі почтові оплати і т. п. просто спричинює погром польської преси, що — по словам відозви — „має непомірно важну цивілізаційну місію“ і на котрій до тогож тяжить у Сх. Галичині „ще далекосяглійше національне післанництво“.

В суті річи те „післанництво“ має ось який зміст: „В тім кітлі (себ-то у Сх. Галичині), що безнастанно клубиться від заговорів і заворушень ворожих нам елементів, польська преса відограє роль оборонної башти і „стражника“, котрого чуйне око є невідкличне для безпеки Річипосполитої“. Як бачимо та „цивілізаційна місія“ і „національне післанництво“ заключуються в рамках чисто поліційних завдань і обовязків. Мимо такої справді оригінальної „цивілізаційної місії“ польська преса вповні занепадає, а її сучасний стан називає збірна відозва „погромом польської преси на окраїнах“. Польська преса може тільки тоді вдержатися, як польський уряд поспішить їй з визначною допомогою; в противному випадку на нього спаде відповідальність за дальшу долю польської журналістики у Сх. Галичині.

Так преставляє своє невідрадне положення польська преса, що у Львові розпоряджає аж девятьома щоденниками*), та сама преса, що має беззастережну допомогу польського громадянства, великих фінансових кол, що є фаворитована польською владою, що не потерпіла ніяких втрат в часі війни, що має хід не лиш серед Поляків і Жидів, але — на жаль — і серед Українців.

Щож говорити супроти того про положення української преси, про положення єдиного українського щоденника у Львові. Не тільки українська преса, але й українське друковане слово взагалі переживає важку кризу. На всіх просторах західно-українських земель, в Галичині, Волині, Холмщині, Підляшу і Поліссю істнує всього на всього тільки один одинокий політичний щоденник. І той одинокий щоденник, призначений для сімох мілїонів Українців, тоді як девять польських денників видається для несповна півтора мілїона Поляків. Яка пропорція! Колиб те відношення приноровити до нас, то в такім випадку на західно українських землях повинно появлятися біля сорока українських щоденників. На жаль ми не всилі вдержати навіть одного щоденника. „Громадський Вістник“ робить боками, вегетує завдяки посвяті кількох людей, а не завдяки почуттю обовязку нашого громадянства. Правда, наш щоденник переслідується

правдою є и те, що наш орган часто пропадає на почті, що за нього нераз чіпляється на провінції поліція і навіть час до часу конструує на тій основі всякі „протидержавні“ комбінації і т. п., але якраз це все повинно міцно звязати наше громадянство з своєю пресою, повинно застановити наш загал дати видатну моральну й матеріяльну допомогу національній пресі.

Преса є нервом національного життя. Без преси неможлива ніяка акція, без преси важко розвиваєть-ся яка небудь праця, чи то політична, чи економічна, чи культурна. Як виглядали би сьогодня наші інституції, колиб вони не мали поперття преси, як виглядала би акція „Рідної Школи“, як представлялась би освітна справа і т. д. Не говоримо про пресу, як про політичну трибуну, про той сейсмограф, все чуткий на кождий наступ ворога.

Вже нераз звертали ми увагу на важке положення нашої преси, вже нераз підкреслювали ми вагу і значіння українського друкованого слова. Ясно, що в теперішнім моменті, коли перед нами зявляється невідклично конечність обєднати життя всіх західно-українських земель, поширити національну свідомість на Волині, Холмщині, Підляшу й Полісю, створити міцні основи нашого національно-культурного й економічного істнування, будувати бастіон проти всіх ворогів народу, — завдання нашої преси ще збільшиться і зросте. І — на жаль — в тім власне часі зросту завдань преси, в часі невідкличної конечности дати їй незрушні підвалини у важкій праці, ми примушені з кождим днем обмежуватися, зменшувати обєм нашого щоденника. Зовсім природно, що тоді мусять відпасти поза чисто політичними справами всі инші. Звужуючи наш щоденник, громадянство тим самим звужує обєм своїх заінтересувань, своїх потреб, свого життя і розвитку.

Польські кресові органи спихають відповідальність за свій погром на польський уряд. Під тим оглядом ми мусимо скинути з себе всяку відповідальність за долю нашого щоденника. На протязі трьох з половиною літ ми вичерпали всі засоби і спроби служити свому громадянству. Границі можливости в цій справі вже кінчаться. Нічого нового ми придумати не в силі. Найблизчі тижні виявлять, о стільки істнування української національної преси є справді конечне і як ту потребу відчуває наше громадянство.

Якщо всі свідомі члени нашого громадянства не зрозуміють як найскорше конечности допомоги своїй пресі, якще число передплатників не збільшиться найменше о пять тисяч та коли в найблищім часі засібнійші громадяне не прийдуть з видатнійшою матеріяльною помічю нашому органови, то ми будемо змушені помітно обмежити обєм щоденника.

(—*is.*)

*) Під збірною відозвою бракує підпису поліційної „Газети подзєнної“ і Бринівського „Курєра людового“. — Ред.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Н. Ленін. (Волод Ілліч Ульянов).

(З нагоди його уступлення.)

I.

Нарешті потверджується вістка про уступлення Леніна. Диктатор Росії, побідний вожд російської революції і керманич світового комуністичного руху — Володомир Ілліч Ульянов (Н. Ленін) лежить в кремлінських палатах безнадійно хворий. Майже цілком спаралїжований. На місце Леніна прийшла до влади трійця найблищих його співробітників: Каменев, Риков і Сталін.

Вістка про уступлення Леніна не приходить несподівано. Вже від першого атентату на його життя в серпні 1918 року, а ще більше від другого атентату 17. мартя 1919 р. здоровля Леніна було зруйноване. Що-правда: його залізний організм, здавалося в першій хвилі, переміг наслідки операції і недуги. Але згодом таки виступили прояви склерози нервового укладу і Леніна торкнувся легкий параліж. Перша лікарська поміч показалася недостаточною. Ленін мусів ограничити свою діяльність до найменчих розмірів. Фактично: він в останньому році державними справами так якби не займався. Але недавно зачали появлятися вістки про нові атаки паралїжу і вкінці большевики мусіли приступити до формального зложення з престола свого царя.

Ленін уступив. Ця вістка громом розходиться на всі кінці земського ґльобу, всюди викликуючи велике зацікавлення: бо особа голови большевицького уряду є і синонімом сучасної Росії. Він, Ленін, зробив з Росії те, що вона собою сьогодня уявляє. Без Леніна розвиток революційних подій в Росії був би пішов зовсім иншим шляхом. І тому кожен, хто не затратив зрозуміння для дійсної величі людської індивідуальности, мусить признати, що Ленін був одною із найбільших постатей в сучасній Европі. В злім і добрім значінню і як такий певно перейде до історії Европи, а головно історії Росії.

Будучи найбільш фанатичним сподвижником ідей історичного матеріялізму і економічного детермінізму, Ленін власною особою як найбільш рішучо заперечив стійність тих ідей. Бо проява його індивідуальности жадними формулами не дасться вияснити. Подібно, як не дасться вияснити проява Александра Вел., Цезара, Кромвеля або Наполеона. В момент уступлення Джінґіс-хана збірної російської душі, тепер, коли його життєвий труд вже переходить до історії — обєктивна людина не зможе відмовити Ленінови ні феноменальних здібностей, ні апостольського фанатизму, ні вкінці пекольної сили волі.

Тому й наслідків, які безсумніву його уступлення за собою поведе, тепер навіть приблизно не можна зясувати. Ленін є невступимий.

Пр. 182/23. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Громадський Вістник“ число 60. (214) з дня 17. березня 1923 в артикулах під заголовками: 1) „Унія і північно-західні українські землі“ в уступах між словами: а) „не бути!“ і „Третину“, б) „навіть галицького“ і „польська влада розвязала“, в) „Польська влада“ і „послугувалася“. 2) „Новинки“ в уступі між словами „оплатині“ і „крім декана“. 3) „Дописи з краю“ в уступах між словами: а) „інтеліґенції нема“ і „Нема одного“, б) „прокормлювати“ і „Пишучи“ містить в собі ество ad 1) злочину з §. 65 а) з. к., ad 2) провини з арт. V. уст. з 17. XII. 1862 ч. 8/63 д. з. д. узнав доконану в дни 16. березня 1923. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 проц. карн. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 19. березня 1923.

(Підпис нечиткий.)

Большевики не мають, не можуть і не будуть могли мати другої такої одиниці, яка, подібно як Лєнін, булаб всилі державним судном Росії кермувати по клекотячих филях революції немов перцем.

І тому уступлення Лєніна є політичною подією в Европі великої ваги. Хто зна, чи від неї не зачнеться нова картка в історії по воєнної Европи. А напевно: зачав нову історію Схід Европи, Росія і Україна.

Життя Лєніна розпадається на дві половини. Перша половина, до вибуху останньої російської революції має значіння більше для зрозуміння загальних умов російського життя і для пояснення чисто особистих прикмет Лєніна. Зате друга половина, від приїзду Лєніна зі Швайцарії до Росії під кінець весни 1917. р. має значіння для цілого людства.

Коротка біографія Лєніна така: Володимир Ілліч Ульянов вродився в Симбірську 10. квітня 1870 р. Псевдонім Лєніна прибрав собі по загально в російських революційних кругах принятому звичаю від відомих розрухів в Сибірі над рікою Леною.

Батько Лєніна був дир. народних щкіл симбірського округа. Подібно як Маркс, Лєнін — не походить з робітничої сімі. Фактично робітничого життя не знав. Він був типічний російський інтелігент і революціонер довоєнної доби.

Характеристично н. пр. читати в одній із брошур Лєніна з перших днів революції, коли Лєнін скривався перед поліційною владою міністерства Керенського і перебував коло Петрограду в домі якогось робітни а — про те, як йому, Лєніну, цікаво було уперве бачити дійсне життя робітника. Жінка робітника пекла хліб і подавала на стіл. Лєнін добродушно признається, що йому тоді уперве стало ясним, що хліб якось „сам на світі не береться“ і що його хтось мусить виробити...

Прямо не хочеться вірити, що це пише „найбільший соціяльний реформатор 20-го віку“...

Коли Лєнін був учнем 8-ої гімн. кляси, в 1887 р. в Петрограді повісили його старшого брата Олександра за участь в заговорі на життя царя Александра III. Без сумніву, цей факт мусів ярко врізатись в душу Лєніна. По словам його партійних біографів, Лєнін тоді одержав перше „революційне хрещення“.

Як братови повішеного, Лєніяови був закритий вступ до столичніх університетів. Тому Лєнін вписався на юридичний факультет казанського університету. Одначе фактичним студентом він пробув в Казані всього один семестр. За участь в якійсь студентській демонстрації Лєніна релеговано з університету і іспити він поздавав щойно через чотири роки.

Покінчивши університет Лєнін переїздить в Петроград. Початок 90-тих років в Росії є добою, де серед соціялістично настроєної інтелігенції всеціло побіджує марксістичний напрямок. Дотеперішні не-чисто-соціялістичні напрямки: Герцена, Лаврова, Чернишевського і Михайловського, ідеольогія народників і народовольців використовуються сподвижниками марксізму тільки як приготовлення до побіди їх світогляду. Критика попередних напрямків дає марксістам нагоду тим сильніще обґрунтувати власний світогляд. Головним апостолом і „батьком марксізму“ в Росії був Плєханов. До него пристала молодша ґенерація марксістів, між якими найвизначніщими були: Лєнін, Мартов, Засуліч, Аксельрод і др.

З початку вся марксістична ґрупа йшла разом. Практичну діяльність в модерних пролєтарських формах вона розвивала біля основаного Плєхановим „Союза для висвободження робітничої кляси в Росії“. Одначе вже тоді зазначуються ріжниці між „правицею“ і „лівицею“. Згодом ці ріжниці доводять до повного розриву в партії і ученик переростає свого вчителя. Для Лєніна Плєханов швидко стається і за мало послідовний і за мало революційний. Але покищо внутрішню діференціяцію в партії перериває заслання Лєніна в Сибір за участь в страйковім русі. Лєніна виселюють в Красноярськ і там він використовує примусову самоту на інтензивну науку, на писання цілого ряду статтей і розвідок. Там він також пише свою більшу наукову працю „Розвиток капіталізму в Росії“.

Після повороту зі заслання Лєнін прямо виїздить за кордон. Партійний центр, отже головний комітет соц.-дем. рос. партії, офіціяльний орган партії і всі инші важніщі партійні установи находились з політичних оглядів за кордоном. Лєніна вибрано в члени гол. комітету. Він також стає головним співробітником „Іскри“ і „Рабочого Дела“. І тоді зачинається його боротьба з „правицею“, отже: Плєхановим, Мартовим, Аксельродом і др. Останні схиляються до загально втертих в Зах. Европі форм соц.-демократичного руху, тоді, як Лєнін обороняв найбільш ліві, непримиримі і безоглядні форми цього руху. Всі головні елєменти пізніщого большевицького учення вже тоді були in nuce скриті в його статтях. Можна переконатися про це зі збірного видання творів Лєніна, який пустило недавно у світ большевицьке державне видавництво. Там отсі мало доступні статті є передруковані в повнім тексті.

Довкруги яких головних точок велась тоді завзята полєміка, тут не станемо виказувати. Коротко про неї можна ще також поінформуватися з твору Масарика про „Росію і Европу“, яка вийшла перед війною в Diederichs-а. Досить: на другому зїзді представників соц.-дем. рос. партії, відбутому в 1903 р. частю в Брукселі а частю в Льондоні, прийшло до розриву між ґрупою Лєніна і його противниками. Ґрупа Лєніна побідила одним голосом більшости і взяла старий партійний центр в руки. Звідси назва „большевики. Переголосована меншість зорґанізувалася окремо як друга соц.-фракція: меньшевики. Між обома фракціями зачалася найбільш завзята боротьба за здобуття умів і сердець російського робітництва і російської соціялістичної інтеліґенції.

В розгарі цеї міжпартійної боротьби, яка для непоінформованих здалась звичайною гризнею розчіхраних російських еміґрантів-революціонерів (ледви чи хто уявляв собі, яке жахливе значіння матиме колись цей поділ), обі ґрупи застав вибух першої російської революції з 1905 року. Боротьба притихла. Лєнін сам подав Плєханову руку до згоди. (Його слова: „Їдьмо в Росію до спілки робити революцію!“) і справді виїхав в Петербург. Там він і пробув через увесь час революційної боротьби аж до подавлення революції Столипіним.

(Продовження буде.)

Павло Лисяк.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу булоб, коли б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер“ вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Дом“, Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

Глум поб дників над побідженими.

Ф. Нітті проти насильства, в обороні справедливости.

Німецький „Жіночий Союз“ звернувся з апелем до відомого оборонця Німців перед анексіоністичними затіями побідної Франції, кол. італійського премєра Ф Нітто-го. Нітті заявив, що „не може ніщо иншого зробити, як передати дальше цей апель на адресу сенату й конґресу Зединених Держав Півн. Америки, бо істнують питання людської гідности, які однаково торкаються усіх народів, а Америка, яка розпоряджає тепер найбільшою силою, має найбільші обовязки“.

Отже Ф. Нітті оголосив велику пламенну статтю п. н. „Чорні над Рейном“ — „апель до Америки проти панування мілітаризму в Европі“, взявши за тему безглузду політику воєнних побідників, яка не вдоволяється очевидними матеріяльними користями, які добули з побіди, а лише безперервно змагає до щораз більшого **упокорювання національної гідности побіджених**, ображує їхнє почуття національної чести та підсилює найбільш радикальними засобами полумя національної ненависти й бажання пімсти.

Нітті признає правду Америці, яка не санкціонувала версайльського договору та відмовилась приступити до Союза Народів. ' Але Америка не сміє заявляти, що її не торкається теперішній стан европейських відносин' та відхилятись від усякої відповідальности за наслідки умов мирового договору. Бо Америка була рішаючим чинником для побіди союзників, а такий мир, який сьогодні панує, є в чималій мірі наслідком основних помилок, які поробив през. Вільзон своїм незнанням европейських проблєм; та й американські війська стояли над Рейном вкупі з иншими окупаційними арміями ще й після того, як америк. сенат відкинув ратифікацію версайльського договору. Тому конґрес і сенат Зединених Держав мають не тільки право, але й обовязок заявити свій енерґійний протест проти варварств, які діються у післявоєнній Европі, перебудованій версайльським актом і його послідовностями.

Цітті пригадує дві великі воєнні поразки Франції, — у 1815 і 1870 рр., та умови, які подиктувала побідна Німеччина. І він приходить до висновку, що: „так у 1815 як 1870 році були вшановані суверенні права Франції; в 1919 р. Німеччина втратила всі свої атрибути, як суверенна держава“.

Український Університет у Празі.

(Звіт за зимовий піврік 1922/1923.)

В половині лютого ц. р. покінчився в Українськім Уні[illegible]ситеті у Празі зимовий семестер шкільного року 1922/23 а тим самим і третій піврік його істнування на празькім ґрунті. Що Український Університет саме в Празі найшов відповідну почву і сприяючі умови для дальшого розвитку, умови, які позволили йому зі скромних початків розростися до поважних розмірів, про це свідчать найкраще цифри, які показують безперечний зріст цієї інституції на кождім полі і в кождім напрямку її діяльности.

Основою кождого а тимбільше не-державного університету є фреквенція студентів. Як взяти під увагу статистику вписів, то число представляється дуже поважно.

На правничому факультеті було вписаних загалом 332 студентів, з того 324 мущин і 8 жінок, 329 (321—8) звичайних а 3 надзвичайних слухачів. По національности було вписаних 323 (315—8) Українців, 4 Чехів, 1 Білорусин, 3 Жидів і 1 Німець. З точки територіяльного принципу було 251 студентів з Галичини, 58 з Придніпрянської України, 13 з Буковини, 1 з Кубані, 8 з Ч. С. Р. і 1 з Білоруси.

На фільософічному факультеті представляється статистика в слідуючій спосіб: Загальне число вписаних студентів 542, з того 491 мущин і 51 жінок, 508 (464—44) звичайних і 34 (27—7) надзвичайних слухачів. По національности було Українців 518 (473—45), Чехів 5 (4—1), Росіян 1, Білорусинів 1, Німців 1 і Жидів 16 (11—5). По територіяльній приналежности було з Придніпрянської України 152 (116—36), з Галичини 347 (336—11), з Кубані 3, з Буковини 28 (25—3), з ЧСР. 7 (6—1), з Росії 1, з Білоруси 1, з Литви 1, з Зединених Держав 1 і з Бесарабії 1.

Коли порівняємо всі числа зі статистикою попереднього півроку, то мусимо ствердити безперечний зріст. Число слухачів на фільософічному факультеті зросло о 185, на правничому факультеті о 74 студентів.

Професорський збір збільшився теж значно в зимовім семестрі. Звичайними професорами іменовані проф. Біднов на філь. фак. для української історії а спеціяльно для історії української церкви, проф. Одарченко для фінансового і торговельного права на правн. фак. надзвичайним професорами іменовані д-р Роман Смаль-Стоцький для славянської фільольоґії, Олександер Шульгин для загальної історії, оба на фільос. фак. а врешті доц. назначені Олександер Лотоцький і д-р Григорій Ганькевич, оба для церковного права на правничому факультеті. Д-р Ганькевич ще непокликаний. Окрім цього надзичайні професори Лоський і Швець назначені звичайними професорами, доценти Мицюк і Тимошенко надзвичайними професорами.

На фільос. фак. читалися лекції з 28 предметів, тижнево 63 годин, на правничому фак. з 24 предметів, тижнево 53 годин.

В справі для кождої наукової інституції а так само для університету незвичайно важній, а саме в справі видавничої діяльности зроблено в цім році великий крок вперед. У формі наукових підручників друкується: проф. Дністрянського: Загальна наука права і політики I. том, проф. Д. Дорошенка: Огляд української історіоґрафії, проф. Лащенка: Українське право — княжа доба. Окрім цего у формі літографованих скриптів видається: проф. Лозинського: Міжнародне право, Др. Мірчука: Історія етики, проф. Лоського: Римське право, проф. Антоновича: Історія українського мистецтва, Український театр, проф Рудницького: Ґеографія України' проф. Тимошенка: Торговельна політика і др. Як видавнича діяльність Університету піде дальше цим темпом, що й дотепер, то до кінця шкільного року повинні вийти всі лекції, які читається зараз на обох факультетах.

Рівнобіжно видається збірник наукових праць, в якім будуть поміщені наукові праці професорів, університетських стипендіятів і виїмково докторських дісертації.

При Українськім Університеті засновано теж окрему бібліотеку, яка поставила собі завданням зібрати в першу чергу тепер „Украініка“ і то головно такі видання, яких нема в пражських бібліотеках. Відносно невеликими фондами вдалося бібліотечній комісії в так короткім часі придбати для бібліотеки поважне число книжок.

Дня 25. листопада 1922 р. відбулася святочна інавґурація нового шкільного року, на котру склалося: 1) звіт бувшого ректора проф. д ра Олександра Колесси і 2) відчит нового ректора проф. д-ра Станислава Дністрянського на тему „Нова Держава“.

На інавґурації були присутні заступники чеської влади, а саме: заступник канцелярії Пана Прези-

Перед війною імперіялістичною політикою керував німецький залізний промисл; після версайльського договору за всіма справами торчить французький великий залізний промисл, який змагає до понезолення німецького промислу без огляду на засоби для осягнення цієї мети. І Нітті нагадує, якою чергою слідували одні за другими акти грабунку німецького добра. Після вуглевих покладів в окрузі Заари прийшов час на Горішний Шлеськ. „Клємансо хотів віддати Гор. Шлеськ Польщі без усякої розмови, щоби тільки як мога дальше розділити Німеччину від Росії. Вкінци порішено перевести плєбісцит. Під військовим, економічним і політичним оглядом Польща є цілком під впливом Франції: віддати Гор. Шлеськ Польщі, це значить видати його французькому металевому промислови. Але помимо усіх утисків населення голосувало у великій більшости, біля 60 відсотків, на користь прилучення до Німеччини. Явно знехтувавши вислід плебісциту, віддано майже весь Гор. Шлеськ Польщі, перш за все околицю, яка має найбільшу вартість для залізної промисловости.

Все те, хоча є дуже сумне, а проте не є безнадійне; в кожнім разі в будуччині муситься направити лихо, бож Европа не в силі дальше перебувати в хаосі, — инакше переміниться в румовище. Але тут заходить в діло инший чинник, якого не можна направити, а саме: пониження побіджених побідниками через безконечну окупацію..."

Нітті наводить дотичні постанови мирового договору відносно часу перебування союзницьких військ в окупованих німецьких землях та надужиття тих паперових постанов на ділі.

„Війна має свої лихі необхідні вимоги; у війні істнує тільки одна мета: побіда. Побіджені довідались про це на свою некорисгь. Побідники забули про всі свої обітниці та, покликуючись на закон і на договори, провинились, допускаючись найганебнійших актів несправедливости".

Але в мирових часах є обовязки супроти цивілізації і людськости, які треба вважати найбільш життєвою умовою для кождого громадянства. Таким визовом цивілізації вважає Нітті перебування чорних військ африканських дикунів в окупованих німецьких землях, які є виставлені на всі жахливі наслідки такого стану. „Почуття безмежного смутку — пише б. італ. премієр — проймає усіх нас, які боролися і терпіли за демократичну Францію проти імперіялістичної Німеччини". І недавній керманич політики союзної з Францією держави закликує иншу бувшу союзну великодержаву, щоби запротестувала проти глуму над справедливістю, який діється у старій Европі. Бо „нема вищої та величнійшої мети як кинути свою силу та багацтво для перемоги Мира та Справедливости".

ластей була проголошена 24. січня 1919 р. в Київі на Всеукраїнському Конгресі Трудового Народа.

Але молодій українській республиці довелося з самого початку вести тяжку боротьбу за своє істнування. Так після 8-місячної упертої боротьби польське військо за допомогою тодішнього французького правительства заволоділо в 1919 р. українською Галичиною, Холмщиною, Підляшям та зах. Волиню. З півночі повела наступ проти Української Народньої Республіки російська совітська армія, якій удалося нарешті захопити більшу частину української території в кінці 1920 р. По договору в Ризі з 18. березня 1921 р. Польща і Росія поділили між собою українські і білоруські землі.

Національний терор і політика російських окупантів, що довела до страшного голоду, стала причиною смерти міліонів українських робітників і селян.

За Ц. К-т Української Соц. Дем. Роб. Партії:

І. Мазепа. *П. Феденко.*

Прага, 22. березня 1923.

Протест Українського Студентства.

Українська Краєва Студентська Рада, як екзекутива Професійної Організації Українського Студентства Західних Земель України, видала заяву, в якій протестує проти вирішення з 14. ц. м.

Східна Галичина.

Протест наддніпрянської соціяльної демократії.

Лист Ц. К. У. С. Д. Р. Партії до Екзекутиви Соціялістичного Робітничого Інтернаціоналу в справі затвердження східних границь Польщі.

Центральний Комітет У. С. Д. Р. Партії вислав до Екзекутиви 2-го Інтернаціоналу ось який протест проти рішення Ради Амбадорів:

Шановні Товариші!

14. марта 1923 р. Радою амбасадорів у Парижі ухвалено затвердити сучасні східні границі Польщі, які вона одержала після польсько-російської війни в 1921 р. по договору в Ризі.

Ц. К-т У. С. Д. Р. П. констатує, що ця ухвала Ради амбасадорів великих держав являється

22. січня 1918 р. революційний парлямент України — Українська Центральна Рада в Київі оголосила ту частину української території, яка належала до Росії, самостійною, ні від кого незалежною демократичною республикою. Після розпаду Австро-Угорщини в кінці 1918 р. до цеї незалежної Української Народньої Республики приєдналися українські области був. Австрійської монархії — Галичина і Буковина. Ця злука українських об-

дента ЧСР., двох заступників міністерства заграничних справ, 1 заступник міністерства народної оборони, 1 заступник міністерства постачання, віцепрезидент парляменту. З чеського Карлового університету були присутні: ректор, декани медичного і правничого факультету, проф. Бідло, голова чесько-українського комітету, професор Кадлєц, Капрас, Драховський і инші. Дальше: представництво Української Господарської Академії в Подєбрадах з проректором на чолі. Заступники чеської преси як редактор „Час-у", представники чужого студентства і т. д. Инші міністерства, як також і всі другі запрошені чеські і українські установи, прислали привітні листи.

Редакція „Час-у" замовила і передрукувала ректорську промову в своїй часописі.

Дуже важним для університету моментом являється матеріяльне забезпечення студентства тим більше, що еміграція української академічної молоді зростає з кождим днем. З цеї причини виповнилися перші місяці зимового семестру змаганням до матеріяльної забезпеки тому студентству, яке напливало з усіх усюдів до Праги, щоби, не могучи студіювати на рідній землі, користуватися тим захистом, який президент ЧСР. та її правительство дали у себе українській науці. Щоби дати цим новим українським студентам пражського університету та инших пражських високих шкіл матеріяльну забезпеку, професура Українського Університету заступлена в Чесько-українськім Комітеті мусіла разом з українським студентством ужити всяких зусиль. Та всі зусилля увінчалися добрим успіхом. Numerus clausus попереднього року (844 студентів) зрушено, та приведено до цього, що під теперішню хвилю вище 1450 українських студентів находиться на допомозі чесько-словацького правительства.

Українське студентство, яке з політичних причин не має можности віддатися науці в межах Рідного Краю і мусить шукати помочі і захисту в Чехо-Словацькій Державі, розуміє добре значіння Українського Університету у Празі як одинокого вогнища вищої української культури на еміграції. Розуміє це і цілий український народ, який з вдячністю признає великі заслуги в цій справі чесько-словацького уряду, а головно самому Президентови Републики проф. Масарикови.

Поруря.

Дальший спротив.

На засіданню комісії для закорд. справ в Берліні міністр Розенберг заявив, що німецький уряд не бачить иншого виходу з німецько - французького конфлікту, як дальший спротив аж до хвилі, коли Французи покинуть Поруря.

Комісія знатоків.

По думці проєкту Юза в недалекій будуччині в Парижі буде скликана комісія знатоків для вирішення справи Поруря. До комісії будуть належати і представники Німеччини.

Соціялістична конференція в справі Поруря.

Конференція представників соціялістичних сторонництв Англії, Франції, Бельгії й Італії з управою німецької соц.-дем. партії покінчилася 26. ц. м. Вислідами нарад займеться конференція соц. послів названих держав, що відбудеться в Парижі 29. березня. Берлінська конференція дала повне порозуміння в справі прискорення розвязки порурського питання і в справі репарацій.

Німеччина готова до уступок.

Німецький міністр Розенберг заявив, що Німеччина готова затягнути велику закордонну позичку і сплатити Франції чергові рати воєнних коштів. Німеччина готова до найдальше йдучих уступок в користь Франції.

Проєкт деміліттаризації Надренії.

Ліберальна партія Л. Джорджа має предложити в палаті громад проєкт демілітаризації Надренії, яку малаб обсадити міжнародня жандармерія під охороною комісії Союза Народів. В тій справі Льойд Джордж має виголосити промову.

РІЖНІ ВІСТИ.

Повстанчий рух на В. Україні.

„Русспресс" подає з Москви, що в околиці Житоміра вибухло селянське повстання, здавлене в короткому часі совітською владою. По селах йдуть масові арештування учасників повстання. Житомірський революційний трибунал потягнув до відповідальности 400 українських селян. Всім обвинуваченим грозить кара смерти.

Економічна відбудова Европи.

Фінансова секція міжнародної торговельної палати в Римі приняла внесок американського представника в справі скликання всесвітної конференції для дефінітивного вирішення справи відшкодувань, уздоровлення буджетів, міжнародних кредитів і валют. В цілі зменшення зброєнь є необхідна гарантія ненарушимости кордонів. На конференції буде порушений і німецько-французький конфлікт.

Марево голоду в совітських републиках.

Совітська преса доносить, що ситуація в деяких губерніях совітської Росії погіршилася, а над Волгою 4 міліони населення стоїть перед голодовою загрозою. Засобів збіжа не вистарчить до нового збору.

Гуґо Штінес у Римі.

Не є ще відомі причини, для яких Штінес прибув до Італії. Здається він шукає контакту з американським делегатом на міжнародній конґрес торг. палат, Бутом, котрого міжнародній конґрес вибрав головою торг. палат. По звідомленням часописів Г. Штінес був на послухані у папи та відвідав Гаспарія. „Трібуна" пише, що Штінес мав довшу нараду з держ. підсекретарем мін. вн. справ Фінцієм і повідомив його про свою розмову з Гейрієм, сталевим королем. Фінці безпроволочно здав телефонічно

віт Мусоліні з розмови з Штінесом. „Джорн. д'Італія" пише, що Штінес говорив також про відшкодування з секр. мін. загр. справ Контаріні. Штінес виїхав з Риму безпосередно до Німеччини.

Страйк хліборобських робітників в Англії.

Страйк рільних робітників у Ґрафстві Норфолк ще не покінчився. Мін. хліборобства рішило покликати роземний комітет під проводом невтральних особистостей.

Розвязання нар. соц. робітничої партії в Саксонії.

З Дрезна звідомляють, що саксонський мін. внутр. справ розвязав у Саксонії народно соціялітичну робітничу партію.

Реквізиція Софійського собору.

Як повідомляє „Русспресс" совітський уряд відобрав від української автокефальної церкви Софійський собор у Києві та митрополичий будинок для ужитку совітських державних установ.

Бюро Нанзена в Харкові.

В Харкові зорганізовано інформаційне бюро Нанзена. Це бюро має на меті подавати Европі обєктивні інформації про політичний стан радянської України.

Кольонізація в Африці.

На днях виїзджає з Парижа до Африки американська й французька місія в цілі провірки кольонізації в Африці і для орґанізування нових кольоній в тій части світа.

Льозанна замість Константинополя.

„Н. фр. Прессе" пише, що нова мирова конференція між Туреччиною і Грецією відбудеться в Льозанні, а не в Константинополі.

Справа турецьких контрпропозицій.

Дня 26. березня в Льондоні відбулося пленарне засідання знатоків для справ турецьких контрпропозицій. Наради в тій справі закінчаться ще перед святами. Бонар Лоу заявив в палаті громад, що ті наради мають строго довірочний характер.

Турецька преса проти совітів.

Турецький щоденник „Акдам" гостро критикує політику совітів у відношенню до Туреччини, а між иншим пише, що турецький нарід не дасться ужити як зброя для викликання світової революції. В обороні своїх слушних справ Туреччина обійдеться без допомоги сусідів.

Совітсько-японські відносини.

Як доносить „Русспрес" в Японії панує занепокоєння з приводу загострених совітсько-японських відносин. Більше радикальні партії накликують до зірвання дипльоматичних звязків з совітами а совітська преса докоряє Японії, що на її території орґанізуються протисовітські партизантські відділи.

Між Лотвою і Німеччиною.

Між німецьким і лотишським урядами йдуть переговори в справі навязання безпосередного телеграфічного получення між обома державами.

Реорґанізація французької адміністрації.

Французький уряд ухвалив проєкт реорґанізації державної адміністрації, в ціли заощадження 300 міліонів франків річно.

Дзержинські в новій ролі.

Відомий голова чрезвичайки Поляк Дзержинські іменований предсідником комісаріяту транспорту.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині просимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Леґіонів в Празі на конто Видави. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адм.*

З викладової салі.

Д. Донцов: „Кріза української літератури".

Ред. д-р Дмитро Донцов мав в останню суботу ц. м. у салі „Української Бесіди" у Львові виклад на тему „Кріза української літератури".

Головною цілю викладу д-ра Донцова було вияснити причини занепаду нашої літературної творчости. Прелеґент шукає їх в тім однобічнім ідеалі краси, якому поклоняється наше письменство. Література, яка займається життям природи і людини, може розглядати їх з двох точок погляду: подивляти гармонію світового механізму, красу природи й людського тіла з одної сторони, а з другої — ті сили, ту енерґію, які в них заложені, які ділають неустанно, творячи той обєктивний світ, якого красу ми подивляємо. „Серенада" Гуно — се краса. „Heroica" Бетовена або його 9. симфонія — се сила й енерґія. Відпочиваючий Геракль — се краса, статуї Родена (як на прим. рівьба „До зброї!") — се гимн брутальній силі. Заокруглені й викінчені промови Ціцерона — се краса, розхрістані картаючі проповіди старозавітних пророків — се вплив нестямного пориву і сили.

Спокійна гармонія — і рух, краса і сила, — ось два знані нам бігуни світа. Дві фільософії, з яких одна дивиться на світ з точки погляду непорушної краси, друга — вибухаючих в нім енерґій. Саме ся друга фільософія зовсім чужа нашій літературі. Вона глядить на окружаюче, не як на щось, що безнастанно с т а є, лише як на щось, що вже є в готових, непорушних формах. Тут люде перестали вже бути Титанами і не в силі пориватися на Бога, а Зевес вже переміг всіх своїх противників. Повставати на него нема що. Кождий і всі — на свойому місці.. Правда, колізія між субєктивним і обєктивним ще не зникла, але прикутий до своїх форм субєкт, як Прометей до своєї скали, може л и ш е п а с и в н о реаґувати на обєктивне... Знає лише сю пасивну реакцію і наша література: емоції боротьби і протесту чужі їй, вона може тільки с у м у в а т и за страченим ідеалом і м р і я т и про ще неосягнений. Сі емоції, що л ь о ґ і ч н о в и п л и в а ю т ь з ф і л ь о з о ф і ї н а ш о г о п и с ь м е н с т в а, з й о г о п о г л я д у н а с в і т, — і домінують в нім: безплідний жаль, сум, мрійництво. Емоції же, що тісно звязані з енерґетичним світоглядом, з ідеєю руху і волі, з поняттям активної реакції субєктивного на обєктивне, емоції гніву, протесту, нестримного пориву, які одушевляли такі постаті як Макбет, Кармен, Річерд III, Мазепа, які були темою таких авторів, як Меріме, Льондон, Кіплінґ, Верґарн або модерна американська лірика, Сандборґом на чолі, — таких емоцій не стрічаємо майже в нашім письменстві. Культ руху для руху, зусиля для зусиля, успіху, стремління, незалежного від мотивів і цілі, сей культ не міг знайти своїх жреців в нашій літературі, де поняття краси виключало різкість жестів, насолоду ризиком, упоєння зміною і борнею. Той неясний гін до життя, який Шопенгауер назвав das nicht weiter Erklärliche, ся сліпа динамічна сила, якій завдячує свої шедеври світова література, — в нас її не знали й не розуміли.

Тому то не мали ми правдивої драми, якої суттю є поняття конфлікту і руху, ні сатири. Тому то единою реакцією на соціяльну несправедливість, на всякий гін, на особисте нещастя — було в нашій літературі: милосердя, жаль, плач, розкошування в терпінню, пасивна туга за „кращою долею". Ідеал мислився тут не як сили заложеної в нас самих, не з м а г а н н я вкрасти вогонь від заздрих Олімпійців, а як щось далеке, відорване від нас і життя — про що лиш можна зітхати і мріяти. Тому не було в нашій літературі майже Willensmensch-ів. Вона знала тільки іділлю (Левицький, Мирний, Стороженко), не-драматичні драми (Тобілевич, Карпенко), плаксиві („бадьорі" чи сумні, все одно), вірші, безплідний жаль, повні елеґантного смутку новелі (Коцюбінського), пасивний гуманітаризм (М. Вовчок).

Навіть нова наша муза, „пролетарська" не робить під сим оглядом випадку (випадкові постаті в нашій літературі були — Шевченко, Леся Українка, Винниченко, а по части Стефаник і Черемшина). Чи не удалось знайти бракуючого нам динамізму в пролетарській ідеї. Бо цю ідею приймав лише їх розум, не чувство степовика. Зміст пролетарської революції був їм чужий, а опріч того за глибоко корінився в них старий сентименталізм, який не терпів галасу, сполученого з революцією — аби вони могли зробити своїм динамізм революції (одинокими маркантними фіґурами сеї музи були Хвильовий і Михайличенко).

Перебіраючи від ряду літ одні й ті самі струни, замикаючись добровільно в тіснім крузі немногих емоцій, мусіла наша література нидіти, а автори вичерпуватися. Сам жеж характер їх емоцій (пасивних) не даючи виховуючого впливу на читаючу публіку, робив її байдужою на таку літературу, яка іґнорувала закон життя — енерґію і силу.

Шлях до оздоровлення нашої літератури, до залагодження крізи Д. бачить в повороті до тих традицій нашої літератури, які ставляли по над все не спокійну красу, а житєвий елян, сліпий динамізм; традиції — які стрічаємо в „Слові о полку Ігоревім", у Ів. Вишенського, у Шевченка, у Лесі Українки, у Гоголя.

Лише поворотом до сих традицій, які ліпше відповідають духові нації, ніж ідеї теперішнього письменства, — можна ліквідувати нашу літературну крізу, яка врештою є тільки частиною загальної крізи українського націоналізму.

Виклад д-ра Д. Донцова, виголошений із питомим йому темпераментом, який відповідає відомому кованому „ударному" стилеві писань д-ра Донцова, зробив на чисельно зібраних слухачів глибоке враження, яке вилилося передусім у бурі оплесків. Жаль, що після викладу не відкрито дискусії. Тема така гостро дочасна, що певне дала би притоку до цікавих розмов, які ще яркійше зясували би діягнозу на недугу нашої літератури та вказала би рецепту на її виліченя. Прочитаний доклад буде надрукований в найблизшому числі „Літ. Наук. Вісти".

Вечір Сокола Батька.

Саля Народнього Дому 22. III. год. 7·30 вечером.

Пів салі пустої. Навіть наш міщух думає як наш Іван — без мене не зачнуть. Публика переконана, що на неї треба ждати. Виконавці програми переконані, що життя йде не чекає і коли робити що, то в свій час і в свій час виконати обовязок.

Тому в заповіджену хвилю зачинають і з під пальців п. Ізи Левинської ллються акорди сокільського маршу. В його такт перед видців входить 12 руховиків і рівно виконує образи підносу тягару, мету ратищем наслідують косаря. А потім приклякають і міряють. Публика оглядається, чи не видко поліції.

Дванайцять Українців виконує працю рівночасно, навіть не сваряться між собою! Ані оден не спізнився до свойого обовязку. Ні оден не сказав: коли вже є 10 — то без мене обійдеться.

Чи не є це почуття злуки і підпорядкування? Т. Франко може бути вдоволений з них.

І поплила по їх відході промова з уст д-ра М. Волошина, що й гарні хвилі пережив з товариством і тяжкі.

В промові зясував він програму сокільської роботи. — „Все виступав перед вами з промовою (говорив він) чоловік, до якого ви привикли і з якого іменем лучив кождий січово-сокільську організацію. „Він мав право говорити, бо той має право голосу, хто здобув собі його позитивною працею. А він вложив в орґанізацію не лишень свою працю, своє життя, майно але і свою душу. Се проф. І. Боберський. Він здвигнув організацію до могутности 1914 року. І з неї скристалізувалися УСУС-и а чим вони були для народу, всім відомо.

В тяжкий час прийшлося на згарищах на ново будувати життя. В час брязку кайданів, побоїв жінок і дітей, в час переповнених тюрем. І коли прийшлося оглянути за другим головою, знайшовся лишень оден, як його завізвали сповняти тяжкий обовязок голови. Це директор Заячківський.

І коли ми в невольний час працюємо, то будьмо вольними і сильними передовсім у нутрі свойому. Викрешім у своїй совісти обовязок самому стануги до праці і піддержати організацію.

Вона зачала від молоді. Йде нове покоління, нова наша надія і нею січово-сокільська орґанізація — та школа народньої карности — мусить займитися. Тоді, коли кристалізується у молоді характер, треба її привчити до совісности, обовязку, карности, послуху і злуки. Орґанізація не має на меті витворити Піддубниха ні Carpentier-ів, а засталених горожан і з характером. Молоді і горожан нам треба, щоб йшли „все вперед" але „всі враз". Тоді встане вольна Україна! — Осудіть нашу скромну роботу і поможіть у ній".

От такі виривки головнійші запамятав я з його промови. — А пізні Івани все ще напливали.

В хвилю по промові вийшов рій члениць у грецьких одягах до вправ мячиками. В такт народніх тай стрілецьких пісень пішли рухи, які чарували наше око своєю красою і гнучкістю тіла підчас руху. Добре вивчені принадно виконані захопили всіх видців. Вже відійшли легким кроком грецьких богинь, а в очах задивленої маси вони все ще підкидали мячики, ловили, метали об землю, сплітались у звізди. Думаю, що й сама, повна ініціятиви і помислу авторка п. Суховерська, вдоволена з виконання точки.

На переміну чарував нас п. Маслюк українською та італійською піснею а акомпаніював йому широко звісний п. Барвінський.

По його відході знов руховики перед нами. Виконує їх 12 вправи на кони на німецький лад. Подобається сміливість, з якою виконують львиний скок на п. П. Зимака, що підібрав вправи. Переворотом понад коня зазначують готовість у потребі і життям ризикувати.

Жаль тільки, що провідники не дали змоги ремісничій молоді показати своєї праці, бож вона також працює в товаристві над собою.

Точка хору „Бандуриста" переплітає руханкові точки.

Вже вся саля битком наповнена. Богато спізнених відходить без білетів. Слідно таки, що всі цікавляться, що робить безпартійний „Сокіл-Батько".

А хор співає:

„Яничара бити —і не дати зги-

нуть товариству на чужині". Д-р Неділка вміє дібрати точки.

Вдруге перед нами руховички. Тут уже руханка — се артизм. Відтворюють і ілюструють безсмертних „Журавлів" Лепкого. Що поет висловив словом, — вони передають красою рухів при музиці. Відбивається в них наш сентимент і вразлива, народня вдача.

І народнє „Полотно" перед нами. Не в тій формі, що дітвора бавиться. Се плястика при рецитації. Бачимо дівочу безжурність. Бачимо, що звичайні рухи, для нас у життю непомітні, можна вбрати у форму краси і принади. Який чудесний момент збирання полотна чи підносу з води. Уклад вправ п. Суховерської, яка повинна би отворити школу пляснчної руханки.

Степенований у своїй красі вечір добігає до кінця.

До його краси і позему причиняється у високій мірі відома наша співачка п. А. Крушельницька і дає нам налюбуватися своїм голосом. Не хвилину, але цілу вічність хотілося би її слухати і тих звуків, що пливуть з під рук п. Барвінського.

Симпатичний вечір кінчить 12 руховиків 5. вежами. Убрані в чорні одяги, добре відбивають на білому тлі. З другою вежою набирають певности себе і сміло, бистро тай зручно й докладно будують стрункий рисунок веж.Ількома рухами „Верхом" і стрімголов" понадплече" як наддаток, кінчать вечір.

Публиці дивно було, що великі і сильні слухали далеко молодшого від себе і меншого. — То власне є карність!

І коли я бачив останню вежу, затичену синьо-жовтою хоругвкою порівнав я її з державою. Вершок з прапором паде, коли основи рухаються, коли всі, що будують не виповнять на них наложеного обовязку.

І щойно після цього вечера зрозумів я зміст: „Pro Patria est, dum ludere videmur". *Blueboy.*

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Румунська конституція.

Букарешт. Палата депутованих прийняла нову конституцію 262 голосами проти 8. Представники хліборобської і народньої партії не голосували. Всім румунським горожанам запевнює конституція без ріжниці релігії однакові права горожанських свобід. Націоналізує підземні скарби і вивласнює ліси для утворення комунальних лісів.

Букарешт. Сенат прийняв проєкт конституції 137 гол. проти 2, а 2 здержалося від голосування. Нову конституцію проголосить король у найкоротшому часі.

Нова льозанська конференція.

Льондон. Союзні знатоки рішили предложити нове отворення льозанської конференції в 2-ій пол. квітня. Венізельос предложив Керзонови погляди Греції в справі відшкодувань у звязи з останньою грецько турецькою війною.

Недуга Б. Лоуа.

Льондон. Бонар Лоу захорів і не був на засіданні палати громад, можливе, що не візьме участи в засіданню палати громад у справі Поруря. Стан його здоровля небезпечний не є, але вимагає великої обережности.

Похорон Сари Бернар.

Париж. Похорон Сари Бернар відбудеться в четвер 29. ц. м. на кошт міста Парижа.

Л. Джордж не буде промовляти в справі Поруря.

Ліфилд. „Менчестер Ґардіен" пише, що Л. Джордж рішився не обговорювати справи Поруря в дискусії в палаті громад, бо вважає теперішний мент невідповідним, тому що всі трудноші в залізничій комунікації через окупаційну англійську стрефу завдяки порозумінню Франції й Англії, усунуто і небаром введеться постійну комунікацію.

Турецькі контрпропозиції не приняті.

Льондон. Т. К. По звідомленням із Царгорода, як наспіли вісти з Льондона, що турецькі контрпропозиції не принято, скликано надзв. засідання анґорського правительства під проводом Кемаля Паші.

Саботаж. — Залізничі катастрофи.

Дісельдорф. На залізничому шляху між Вестергольд і Буер вибухли дві бомби. Шини зірвані. Жертв у людях не було.

Дісельдорф. Між Обервезель і Ст. Ґотгард зударився особовий поїзд з німець. тягаровим автом. Було 3 Німців убитих, а 3 ранених.

Розправа проти болгарських міністрів.

Софія. Покінчено приготування до народнього суду, що має осудити поступування членів б. кабінету Ґешова, Данева, Малінова і Костуркова. Розправа відбудеться з початком мая в Шумлі.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попереднє (70) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за одно місце і кінець вступної статі п. з. „Шляхотські норови".

— **Українська демонстрація в Празі.** 25. ц. м. відбулася в Празі українська демонстрація проти рішення Ради Амбасадорів у справі східних границь Польщі.

— **З життя українських студентів у Берліні.** Заходом „Союза східно- і західнопруських студентів" відбувся дня 2. березня ц. р. в салях „Авґусти Вікторії" в Берліні академічний вечір, на який були запрошені студенти 18 европейських і заморських держав, між иншими і Афґаністану, Болгарії, Індій, Туреччини, України та Швеції. Між гостями були теж представники міністерств просвіти та заграничних справ. Вечір отворив промовою д-р Маркузе, який зясував ціль вечора: навязати зносини з студентами невтральних та приятелюючих з Німеччиною країв. Посол до сойму та професор ґрайфсвальдського університету Келер представив нинішне життя німецького студенства. Потім забирали голос представники чужих націй (між ними і представник Українців), які осуджували французьке насильство на німецькому народі в Рурській та Рейнській областях, як також поведінку французького союзника на Сході, Польщі.

— **Шевченківське свято під Берліном.** Заходами Української Громади табору Вінсдорф (Wünsdorf) к. Берліна улаштовано в неділю 18. березня 1923 свято Т. Шевченка з нагоди 62. річниці Його смерти. В програму свята входили: Вступне слово, два хори, дві декламації, духова орхестра та дві дії з „Назара Стодолі". З цих точок треба відзначити вступне слово, декламацію „Посланія", як також точку духової орхестри. Прочі точки („Назар Стодоля" та хори) випали теж бездоганно. Це свято годиться зазначити ще й тому, що воно являється першим Шевченківським святом цего року в Німеччині та уладжено його виключно місцевими силами серед переважаючого числом, ворожо до українства настроєного російського окружения.

— **Що це є?** До нашої Редакції принесено уже в третє з черги лист висланий з одної до другої місцевости в Галичині, який чомусь мусів „вступити" по дорозі до... Москви. Чи справді в „малопольських" почтових урядах так богато анальфабетів?

— **Трамвай хвилево не подорожіє.** Львівський маґістрат, надіючись на дальшу знижку цін, поручив дирекції трамваїв не вишрубовувати покищо цін трамваєвих білетів до висоти, яка була вже рішена.

— **„Косцюлки на кресах".** Благородня ідея насаджування польських „косцюлків на кресах" не пішла до гробу з еп. Більчевским. Перед кількома днями гр. Влодзімєж Дзєдушицкі зложив 10 міл. мп. як започаток фонду призначеного на насильну латинізацію „кресуф" дорогою будови „косцюлків" і каплиць. Почин ґр. Дзєдушицкого зустрівся зі самозрозумілим у „кресових" патріотів одушевленням...

— **В користь наших інвалідів.** В цвітну неділю будуть продавати пані з рамени „Краєвого Т-ва Опіки над Інвалідами" під львівськими церквами шутки на дохід наших інвалідів. — В Преображенській церкві відспіває архікатедральний хор з найкращими артистичними силами „Псальми" підчас Служби Божої о 12. год. в пол. Проситься при тій нагоді о добровільні жертви на ту саму ціль.

— **Зріст дорожні в Польщі.** Помимо признання Польщі „всходніх ґраніц" доріжня в тій державі росте з дня на день. Так приміром протягом марта зросли кошти удержання о 30 прц.

— **Рація — фізика.** „Ґазета Варшавска" має часом помисли, яких би їй позавидував редактор „Масок", що розбивається по вулицях Львова в погоні за добрим „віцом". Так приміром ця ґазета пишучи про „мнєйшосці славяньске" в Польщі говорить, що „всякі поважні спроби сильніщого зєдинення їх з „Паньствем польскм"є мусять бути доконані не з ними а поза ними"... і додаймо — проти них. Рація — фізика: Каська бутуф німа.

— **Пан Халупко з П. П. С.** На скільки панове з П. П. С. відбігли від демократичних прінціпів, вказує факт, що такий напр. посол до польського сойму Халупко змінив собі своє пролєтарське назвиско на „шляхотське": Халупко на Квапіньскі. Але мабуть занадто поквапився, бо родина, яка носить назвиско Квапіньских з діда прадіда запротестувала проти „соціялізації" її назвиска.

— **Бандити з під знаку Росса перед судом.** Оноді покінчилася перед наглим судом в Бережанах розправа проти Лєона Лясковского, електромонтера, що під командою славного Росса допустився кількох розбишацьких нападів. Лясковского засуджено на 7 літ тяжкої тюрми. Передвчора станув перед тимже судом другий бандит з під команди Росса Герасим Федик, що в парі з Лясковским брав участь в нападі на дім Веллєрів в Отинівцях.

— **Припинення виконання присуду на еп. Цепляку.** Центральний виконуючий комітет припинив виконання смертного присуду на еп. Цепляку і заповів видання спеціяльного рішення. З приводу большевицького присуду заповіджено у Варшаві протестуючі маніфестації.

— **Держава що має найбільше паперових гдошей і... міністрів.** З Варшави доносять, що на онодішному засіданню польської ради міністрів вирішено завести на місце дотеперішного закону про орґанізацію земельного уряду два нові: 1) про покликання міністра аґрарної реформи і обсяг його ділання та 2) про орґанізацію земельних урядів, які мають бути більше упрощеними і скоординованими з загальною державною адміністрацією. Слушно завважує один з польських часописів, що „Польща є країною, яка має найбільше міністерств і міністрів на цілому світі".

— **Святотатство.** Поліцист, патролюючий оноді на улиці Янівській спинив якогось осібняка, що „представився" як Володислав Марковскі, що ніс під полою крім церковної білизни півтора кільограма золота і срібла, осягненого з крадежі церковної посуди в костелі Рісни Польської. Пан Марковскі зрадив крім того свого спільника, за яким поліція почала пошукування.

— **В українськім лікарськім товаристві** у власній домівці при вул Бляхарській ч. 11. І. п. виголосить в вівторок 3. цьвітня 1923 р. о 7 год. вечером тов. д-р Леонтий Максименько реферат на тему „Ревматична інфекція".

— **Українські письменники,** які мають готові або на викінченню історичні повісти й оповідання, — можуть порозумітися письменно або й переговорювати в ціли їх видання з видавтицтвом „Живі гроби" — (Львів, Содова ч. 4). Твори порноґрафічного змісту засуджені з гори на відмовне полагодження. Першенство мають твори з послідовним переведенням напрямної **державности й соборности** українських земель. 2000 1—1

— **Кооператива для торговлі і промислу шкірою,** стов. зареєстр. з обм. порукою у Львові, вул. Вірменська ч. 1 повідомляє своїх П. Т. клієнтів, що з днем 23. марта ц. р. перенесла свій склад шкіри, богато заосмотрений в добірний товар, до дому Краєвого Т-ва кредитового, вул. Домініканська ч. 11. 1967 1—3

З судової салі.

Сьогодня відбулася в Суді окружнім карнім у Львові розправа проти Анни Капустієвої, учительки в Горбачах. Се одна з тих сезонових справ обвинувачення ріжних людей за § 58 з. к., то є за зраду головну. Обвинувачена просиділа 3 місяці у слідчій вязниці у Львові під замітом головної зради та в тоці слідства прокуратор ограничився до обвинувачення Анни Капустієвої у злочині вимушення поповненого в той спосіб, що Капустієва мала в часі абстиненції Українців від виборів до польського сойму, розписувати листи з погрозою до начальників громад Щирецького і Львівського повіта. Переслухані на розправі начальники громад обтяжили обвинувачену, заявляючи, немов би вони сподівалися смерти і були дуже налякані листами, дарма, що Капустієва заявила, що ніяких листів не писала, а яко учителька, вдова з 2 дітьми не мала навіть змоги займатися аґітацією. Суд помимо обтяжуючого оречення знатоків письма повірив обороні Капустієвої і увільнив її від вини і кари. Розправу провадив радник Свірчиньский, обвинувачував надрадник Яніш, боронив адвокат д-р Евген Давидяк. Слід зазначити, що проти Капустієвої і з приводу тих сплетень була також ведена дисциплінарна розправа в Повітовім суді С. II. у Львові і що тоді також Капустієву звільнено від вини і кари.

ЖІНОЧИЙ ВІСТНИК.

До всього нашого інтелігентного жіноцтва по селах.

Краєвий Загальний Зїзд делегаток „Союза Українок“, який відбувся 11. березня ц. р., обговорював дуже основно справу поширення діяльности товариства на села для освідомлення і зорганізування селянських мас жіночих. Сконстатовано однодушно, що досі в цьому напрямі зроблено у нас дуже мало і таким чином занедбано одну в найважнійших народних позицій. Для позискання її наново, порішено звернутися до нашого інтеліґентного жіноцтва, що, живучи поміж народом на селі, знає його потреби і бажання і найкраще зуміє підійти до нього, притягнути, вказати на вагу єднання і гуртування усіх сил народних у сучасний момент під кличем: Праця для кращого завтра!

В першу чергу просимо всіх тих, які вже вели чи ведуть культурно-просвітну роботу по селах, подати на адресу повітового жіночого товариства, що досі зроблено в дотичному селі для жіноцтва: чи належить воно до місцевої читальні, кооперативи, драматичного кружка чи якої иншої загально просвітної або економічної організації? Чи цікавиться культурними і політичними справами? Як ставиться до школи, читальні, кооперативи? Чи хотілоб може мати окрему для себе організацію, власну читальню — бібліотеку — ґазету?

Якщо досі в дотичній місцевости не було ніяких спроб орґанізування сільського жіноцтва, треба в першу чергу притягнути його до всіх істнуючих вже в селі інституцій, а то устроюючи при його участи співацькі хори, концерти, представлення, виголошуючи відчити на теми, цікаві спеціяльно для жінок (з области виховання дітей, гігієни, про діяльність жінок инших народів), улаштовуючи для підмоги матерям захисти для їхніх дітей на час жнив, лікарські порадні, заводячи курси анальфабетів, практичні курси шиття, виробу штучних цвітів, трикотів, килимів, взагалі того рода промисл, який в даній місцевости має всі можливости розвитку.

Якщо місцеві інтеліґентні провідниці потребуватимуть вказівок при своїй роботі чи референток до відчитів, зголосяться по них до своєї повітової жіночої орґанізації, евентуально прямо до централі у Львові (Союз Українок вул. Рутовського 22. „Народний Дім“).

„Союз Українок“ по думці рішення загального зїзду задумує у найблизшому часі приступити до видавання власної часописи, призначеної в першу чергу для інтеліґентного жіноцтва. Попри це є в пляні видавати неперіодично малі брошурки для робітничих і селянських верств, популяризуючі актуальні справи із загально громадянського і спеціяльно жіночого життя.

Просимо аґітувати у себе між жіноцтвом в користь нашого видавництва (одноразовий беззворотний уділ в квоті 10.000 мк. слати на книжечку „Дністра“ у Львові ч. 13.530), а одночасно поінформувати нас, чи популярні брошурки найдуть у Вашій місцевости між селянками передплатниць і кілько і на які теми хотіли би вони мати статті.

Вкладаючи на Вас горожанський обовязок праці найбільш реальної, бо сягаючої до основ нашого істнування, сподіємося, що у ту важку хвилю, яку переживає тепер уся Україна, інтеліґентне жіноцтво сіл обійме провід в орґанізації селянських мас і сотворить з них велику культурну силу, а сила ця, національно освідомлена, стане заразом і політичною силою, з якою у слушний час прийдеться кождому числити.

Творім же ми жінки таку армію-силу, яка без оружія добуде нам знова те, що уоружені відбирають нам нині.

За Президію Зїзду:

Константина Малицька, Наталія Чайківська. Меланія Грушкевичева.

За Виділ Союза Українок:

Марія Білецька, голова. *Стеф. Савицька*, секретарка.

Федерація жіночих орґанізацій

На шляху орґанізації галицького жіноцтва зроблено важний крок вперед. Тим кроком являється краєвий зїзд делеґаток жіночих орґанізацій, який відбувся 11. марта ц. р. у Львові. Він поклав трівкі підвалини під обєднання всіх галицьких жіночих товариств в тісний союз, та сполучив окремі ґурти в один нерозривний, орґанізаційний панцюх.

Думка скликати орґанізаційні наради всіх жіночих товариств в краю виринула ще на загальних зборах „Союза Українок“ в падолисті минулого року. Переведенням в діло цеї думки занялася Орґанізаційна Секція при Головнім Виділі „Союза Українок“, яка працює під проводом п. Ірени Лежогубської. Метою нарад було затіснити взаємовідносини між львівською централею і поодинокими товариствами на провінції, перевести ревізію ідеольоґії жіночої орґанізації, намітити методи її діяльности і вирішити цілий ряд конкретних справ, як справу жіночої преси, звязків з міжнародніми жіночими орґанізаціями і т. п., а вкінці покласти трівку фінансову основу федеративної жіночої спілки. Значне число делеґаток, поважний настрій цілоднєвих нарад, добре підготовані і обдумані реферати, річева дискусія свідчили, що наше жіноцтво здає собі справу з ваги хвилі, та що зуміє перевести в життя нові орґанізаційні пляни.

Присутних було двайцять кілька делеґаток жіночих товариств. Збори звеличала своєю присутністю сенаторка п-ні Олена Левчанівська, яка привезла галицькому жіноцтву привіт від Української Парляментарної Репрезентації. Присутна була також делеґатка волинського жіноцтва п. Александрович, яка приїхала на зїзд, щоби придивитися праці жіноцтва на галицькій землі і основувати на инших західних українських землях аналоґічні жіночі орґанізації.

Наради відкрила голова „Союзу Українок“ п-ні Марія Білецька, опісля вибрано президію зборів в складі: п. Малицька (предсідателька), п. Чайківська з Коломиї і п. Грушкевичева зі Станиславова (заступниці), Наталка Пристай і М. Кульчицька з Перемишля (секретарки).

Орґанізаційний реферат виголосила п. Ірина Макухівна. Референтка подала дуже точно орґанізаційний шлях обєднання всіх жіночих орґанізацій в краю в федеративну спілку під проводом „Союза Українок“ у Львові і намітила напрям Т-ва та обсяг діяльности зарівно львівської централі, як і жіночої орґанізації на провінції. Львівський центр видає директиви загального характеру, координує працю всіх орґанізацій, заступає жіноцтво цілого краю перед українськими і чужосторонніми чинниками. Найвищою інстанцією спілки являється Зїзд Делеґаток, який відбувається 2 рази до року у Львові.

В дискусії, яка розвинулася після орґанізаційного реферату, звернено увагу головно на поширення і скріплення жіночої орґанізації на повіт, себто на працю між сільським жіноцтвом. Делеґатки підносили з жалем пасивність сільських інтеліґенток (головно жінок священиків), які живучи серед народа, основи нашого державного будівництва, найкраще знають його потреби, погляди і турботи, — одначе не працюють над освідомленням і зорґанізованням жіночих селянських мас. На внесення п-ні Гривнякової з Перемишля порішено звернутися з окремим закликом до інтеліґенток, які живуть на селі і пригадати їм їх завдання. Дальше дискутовано над орґанізацією міщанського і пролетарського жіноцтва. Проєкт управильнення взаємовідносин між централею і філіями предложений референткою, збори приняли майже без зміни. Ухвалено одноголосно ось які резолюції в справах орґанізаційних: 1) Зїзд делеґаток українських жіночих орґанізацій піддержує становище Всеукраїнського Жіночого Зїзду у Львові з дня 22. грудня 1921 р., признаючи Союз Українок у Львові централею всіх західно українських жіночих орґанізацій. 2) Найвищим орґаном Централі являється Зїзд Делеґаток, який відбувається два рази в році у Львові, виконуючим орґаном Централі є Головний Виділ Союза Українок у Львові. 3) Взаємовідносини між сфедерованими товариствами нормує окремий правильник принятий Зїздом Делеґаток з дня 11. березня 1923 р. у Львові.

П-ні Чубатова з Дрогобича виголосила фінансовий реферат, в якому подала плян санації фінансів обєднаних жіночих орґанізацій. Прелеґентка навела способи, якими на її думку можна збільшити доходи наших жін. товариств в краю а дальше намітила фінансові взаємовідношення філії до централі і придбання грошей на спільні загальні потреби сфедерованої спілки. Після дуже оживленої дискусії ухвалено ось які резолюції в фінансових справах: 1) Всі жіночі орґанізації, які входять в склад федеративної спілки, вносять одну третину своїх членських вкладок до каси „Союза Українок“ у Львові на орґанізаційні цілі. 2) При „Союзі Українок“ утворюється з добровільних вкладів поодиноких орґанізацій і осіб „Жіночий Фонд“. Придбання „Жіночого Фонду“ і заряд ним доручається окремій фінансовій комісії, яку покличе до життя Головний Виділ С. У. (з місцевих і позамісцевих членів), а яка підлягає контролі Зїзду Делеґаток.

П-ні К. Малицька говорила про потребу жіночої преси, подала історію наших змагань в тому напрямі і виказала, як справа нашої орґанізації нерозривно вяжеться з істнуванням власного органу і від нього залежить. Прелеґентка подала проєкт сотворення і удержання при житті жіночого журналу, та його матеріяльне забезпечення. Кромі журналу для інтеліґентного жіноцтва належить подбати о популярне видавництво для селянського і робітничого жіноцтва. Фінансову підвалину під сотворення власної преси мають дати беззворотні десятьтисячні уділи членів і жіночих товариств, входячих в звязь Союза, які примусово є зобовязані передплачувати свій орган. — Для зреалізування цього пляну, покликано до життя окрему видавничу комісію, якої завданням є зібрати фонди і разом з редакційною секцією підготовити матеріяли для журналу.

П-ні М. Рудницька-Лисяк говорила про суть і завдання жіночої орґанізації. В своєму чисто теоретичному рефераті прелеґентка змалювала ідеольоґію жіночого руху, виказала необхідність істнування окремої жіночої орґанізації, як вовнішного вислову цього могутнього суспільного явища, і зясувала історію, характер і завдання жіночих орґанізацій в инших народів і в нас.

П-ні Б. Баранова виголосила реферат про міжнародні жін. орґанізації, вказувала на потребу піддержування з ними звязків і поставила ось таку резолюцію, яку збори одноголосно приняли: „Зїзд делеґаток одобрює дотеперішні звязки наших жіночих орґанізацій з Міжнар. Жін. Орґанізаціями і вважає за річ конечну дальше їх піддержувати“.

Пізною годиною закінчився Зїзд Делеґаток.

З діяльности Жіночого Кружка У. П. Т. ім. Ганни Барвінок.

В половині квітня зараз по святах улаштовує Кружок шеститижневий **курс шевства** для своїх членів. Число учасниць обмежене до 15 в одній ґрупі. Наука відбуватиметься два рази в тиждень в годинах від 4—6-ої попол. в дівочій школі ім. Шевченка при вул. Мохнацького 12. Кожда з учасниць мусить сама постаратися для себе за всі потрібні прилади до науки.

Для учениць, покінчивших 7. клясу всенародньої школи, уладжений буде **курс підготовляючий до учительської семінарії**. Курс починається 16. квітня і тріватиме по конець червня. Наука буде відбуватися що дня в в пополудневих годинах. Зголошуючіся мають предложити метрику уродження і послідне шкільне свідоцтво.

На червень готовиться **курс виробу ґузиків і парасольництва**. Число учениць обмежене. Зголошення на всі курси приймає і близших інформацій що до висоти оплати уділює секретаріят Кружка що дня рано і пополудни в канцелярії дівочої школи ім. Шевченка при вул. Мохнацького 12.

Виховання дівчат в Анґлії.

Недавно вийшов у світ доклад комісії призначеної міністерством освіти Великобританії для досліду чи „бажана більша ріжниця з програмі середніх шкіл для хлопців і дівчат“.

Щоб правильно зрозуміти завдання цеї комісії треба пригадати етапи, через які перейшло виховання в середніх школах для дівчат у Великобританії, заким дійшло до цеї останньої стадії. Істнують два цілком ріжні етапи, з яких останій може ще не цілком закінчився: перший істнував до 1850 р. може навіть трохи пізніще. Тоді вважалося аксіомою, що дівчат треба инакше виховувати ніж хлопців в тої причини, що дівчата — нижчі сотворіння, менш здатні. Вони вважались „слабшою половиною людського роду“ ввічливо це було висловлено: „кращою половиною“, вважались нездатними до карєри відкритої хлопцям, до праці, до якої тих готували і, замісць корисного і практичного знання, яке давалось хлопцям, їх напихали непотрібними в життю accomplishments „закінченнями“ як от малювання, музика, спів, ручні роботи і т. д.

З великим зусиллями, під загальним прапором лібералізму, XIX. віку цьому було покладено кінець. На ґрунті справедливости, хоч також на ґрунті громадської користи, для жінок стали вимагати кращого і кориснішого виховання. Найпростійшим і найлекшим виходом з цього було прикласти програм-

середніх шкіл для хлопців до дівочих шкіл, що й було зроблено в свій час, бо здавалось найлекшим до переведення і найсправедливішим, хоч мудріщі з реформаторів і тоді вже передбачали, що з цього простого розвязання трудового питання повстануть немалі трудноші в будучині.

Помилка лежала в тому що „рівність" було сплутано і „ідентичністю": рівність права на добре виховання ніби повинна бути висловлена в ідентичности виховавчих методів та практики. З тактичних причин реформаторам було небезпечно, в боротьбі проти величезної сили ретроґрадної опозиції, здіймати питання про цю тонку ріжницю. Але тепер, коли й думки не може бути про оспорювання рівности жінки в правах, прийшов час переглянути цю реформу і присосувати середню школу дівчат близше до самого життя та його потреб. Тримаючись все прінціпа повної рівноправности, треба розглянути усі ті точки, де ідентичність виховання дала добрі наслідки, а де ні. Наприклад треба розглянути добрі й злі точки того надзвичайного рабського наслідування дівочими школами атлєтичних, ґімнастичних та инших подібних інституцій мужеських шкіл. Далі, о скільки перехідному вікові підростаючих дівчат відповідає та система іспитів, що вимагає страшного напруження: може краще було би пересунути їх на пізніше і продовжити дівчатам термін перебування в школі і термін віку для складання іспитів. Чи відповідає вдачі і природі дівчат та система заповнення цілого дня, щоб не лишилось і вільної хвилини, що практикується тепер по школах для хлопців (як відомо в Англії переважає система виховання в закритих школах з інтернатом) як попереження чи оборона для неурівноважених слабовільних хлопців проти можливих неморальних впливів. Як відомо характер дівчат складається раніще ніж у хлопців і менше піддається першій силі імпульсу природи.

Як і треба було сподіватись, те, що корисно для хлопців — просто шкідливо для формування характеру середніх дівчат: почуття товариської солідарности, яку виробляє ця система у хлопців, і яка є одним з головних завдань і позитивних здобутків англійської школи, тільки гальмує розвиток індивідуальности та вільної ініціятиви у дівчат. Особливою небезпекою дівочих шкіл стає те, що вони робляться не більше ніж прекрасно орґанізовані, совісно і льояльно ведені згромадження середніх шабльонових одиниць, учительський персонал, так само як і учениці.

Естетичне виховання повинно заняти більше місця ніж це тепер є в дівочих школах в Англії: музика занедбана, а про вироблення художнього смаку й мови нема: це набувається випадковими шляхами помимо шкіл. Дівчата виходять з першорядних шкіл без найменшого знання про мистецтво, найменшої підготованости розуміти малярство, різбарство, архитектуру і т. д. без найменшого почуття до ролі мистецтва в щоденному життю, домашній обстановці, без найменчого смаку в декоративному мистецтві. Контраст між цими порожнечами в їх вихованню та технічною освідомленністю про футболь, крікет, ґолф і т. д. стало давно вже насмішкою над системою виховання дівчат в середніх школах Великобританії.

Цілий зміст, чи швидче дух „Звіту комісії" можна сумувати навівши цілком один уступ:

Можливо, що ми тепер вступаємо в третій період, коли можемо з безпечністю визнати, що рівність у вихованню не мусить бути ідентичністю, а швидше полягає в системі фіфференціяції при якій кожна половина людського роду розвиває свої відповідні здібности. Ріжниця не мусить бути нерівністю і рівноправність може стати на цьому ґрунті більш реальною, завдяки взаємному признанню ріжниць та рівноцінного розвитку ріжних здібностей. Але цей третій період, як що до того прийде, повинен визнавати ріжницю там де вона дійсно істнує і не забувати, що ті невеликі відміни не усувають всього того, що є і мусить бути спільного. Дослід наш не дав нам жадного переконаня, що істнують певно зазначені, різко проведені ріжниці псіхольоґії і здібностей хлопців і дівчат, на яких могло би базуватись виховання".

Отже обидві сторони мають рацію: фізично і псіхольоґічно понимають свої ріжні потреби і можливости, але є фактом, що без огляду на ці ріжниці, схожість обох половин людського роду така велика, де ніколи не може бути й думки про колишнє різке контрастування виховання, а лиш про пристосування злегка ріжних природних дарів до злегка ріжних потреб життя.

Г. Е.

Всі матеріяли призначені для „Жіночого Вістника" проситься надсилати на адресу: Мілена Рудницька Лисяк, Львів, вул. Городецька ч. 97. II. пов.

Дописи з краю.

„Гайдамацькі ватаги" в Рожневі.

З Рожнева снятинського повіта пишуть нам:

Дня 3. березня удався командант рожнівської станиці жандармерії Ендерле в товаристві 6 уланів до Новосилиці ловити рекрутів.

Улани почали стріляти в товпу. Полічук Іван дістав в груди й живіт 3 кулі, а його брата Юрія порубано шаблями. На вид крови та зойки тяжко ранених народ почав збігатися ще численнійше. Винуватці сеї події зникли по горбах вистрілюючи на пострах. По знесенню ранених люде спокійно розійшлися домів.

Тої самої ночі на алярмуюче візвання згаданого команданта прибуло до Рожнева, а опісля й до Новоселиці по сотні польського війська. В Рожнові закватирувалися в місцевій школі. Вже перед сходом сонця зі списком в руках розбіглися жовніри по найсвідомійших громадянах.

До першого загостили п. Матейчука, касієра й діяльного члена комітету будови „Народного Дому", а відтак до голови згаданого комітету й діяльного члена місцевих просвітних товариств п. Ропара Проця, опісля до Гаврила Книша, Михайла Фенки, Стефуранчина Андрія, Ісака Гафтона та много много инших і забирали в них худобу, свині, збіже та инші річи.

На другий день спроваджено 60 жандармів зі Станиславова до ведення слідства. Арештовано около 40 людей і відставлено їх до Коломиї.

Зовсім невинно арештовано Проця Ропара, якого й випущено.

Те саме діється в Новоселиці і Тростянці. Кошти удержання війська до 10. березня виносили вже около 60 міліонів.

Такий стан тріває дальше. Коментарі злишні. *Громадянин.*

Сокаль.

9-го березня ц. р. зовсім несподівано зїхав до Сокаля баталіон польського війська, та зажадав приміщення в одинокій українській салі Народної Торговлі і в салі тов. Сокіл. Без ніякого порозуміння розбили двері і заняли салю мимо спротиву, случайно присутного члена Виділу тутешного товариства Бесіда, яке салю ту віднаняло для власних і всіх місцевих культурних орґанізацій.

В цей спосіб одним замахом застановлено життя всіх тутешних Товариств, а спеціяльно Кружка Драматичного і Бояна, які приготовляли виставу якраз слідуючої неділі, а крім сего концерт в честь Тараса Шевченка.

Всякі інтервенції у властей остали без успіху, а полагодження внесеного рекурсу очікувати хиба можна по відході війська зі Сокаля, яке заповіло свій побут на цілий рік.

Староство в Сокали у відплату за се, що „добровольці" новобранці не конче квапилися йти до польського війська, в місяци лютім розіслало значнійші військові відділи, звичайно кавалєрію, до найсвідоміших українських громад в повіті, які приневолювали удержувати наслане військо коштом місцевого селянства. — Жовніри розкватировані по селах дались добре в знаки нашим селянам, яким безпощадно забирано збіже, сіно, та поживу, а нерідко трафлялися побої селян, які відважилися ставити опір. Такі карні експедиції наслано з рамени староства на громади Угринів, Нісмичі, Тудорковичі, Ульвівок, Волсвин, Добрачин, Поториця, Цеблів, Осердів і Спасів. — Найбільше потерпіли громади Нісмичі і Угринів, які після побіжного обчислення понесли шкоду найменше на 15,000.000 мп. З того приводу серед населення повіта повстало зовсім зрозуміле обурення на польські власти, які викликують отсе нещастя.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

☦ Посмертні згадки.

— **Петро Швайка.** В Ужгороді помер дня 23. ц. м. Петро Швайка, дирекор стов. „Самопоміч", бувший старшина Галицької Армії, в 33 р. життя. Похорон відбувся 25. березня. З Покійником зійшов в могилу свідомий своїх громадських обовязків чоловік, який в кождий мент умів служити Батьківщині усіми духовими і фізичними силами. В. Й. П.

ОПОВІСТКИ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Український театр під дир. І. Когутяка, під артистичним проводом М Бенцаля, Стрий, саля „Нар. Дому". Неділя 1. квітня: „ЧОРНОМОРЦІ". Понеділок 2. квітня: „ХАТА ЗА СЕЛОМ". Второк 3. квітня: „ДІТИ АГАСВЕРА", бенефіс артистки З. Когутякової. Середа 4. квітня: „МОЛОДА КРОВ", бенефіс святочний всеї дружини театру. 1987 2—4

Жертви на фонд Українських Інвалідів: М. Заяць Смільне 20.000, Віра і Наталка Морозівна Львів, з нагоди 18. марта 1923. 25.000, Уряд парох. Ходорів (парастас) 54.520, Дмитро Білий Гораїв 4000, Збірка під церквами у Львові 194.959, о. Е. Роздольський Городок, місто святочних желань 30.000, „Народна Торговля" Львів 200.000, Союз Госп. Спілок Львів 100.000, Т-во „Полотно" 32 мтр. полотна, „Народна Гостинниця" 300.000. XX 1—1

На українські Високі Школи у Львові зложили: Український Запомоговий Комітет в Вудгейвен 10 ам. дол., Т-во Української Молодіжи в Ню Йорку 25 ам. дол., о. Іван Велигорський Гренвіч 5 ам. дол., В. Огоновський Джерзі Сіті 4·50 ам. дол., Ярослав Чиж зі збірки на вічу в Ню Йорку 25 ам. дол., незнаний Жертводавець прислав через Корпорацію Б.в Льондоні 25 ам. дол., Т-во „Просвіта" в Моравській Остраві 50 Кч., по 10 Кч. зложили студенти університету в Празі: В. Сташинський, І. Кичун, М. Курах, Л. Л., Б. Недільський, Ю. Р., О. Доскоч, Ю. К., Г. Белей, С. Панкевичівна, В. Зубаль, Маренін, Д. Ткачук, С. Рот, Читальня „Просвіти" ім. М. Грушевського в Отаві (Канада) 50 кан. дол. — Всім Жертводавцям складає подяку Українська Краєва Студентська Рада. XX 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Степан Костів, син Семка, літ 35, зі Слободи Золотої, повіту бережанського, вийшов в 1914 р. на світову війну. В 1920. р. бачено його в Омській ґубернії, а від того часу нема о нім ніякої вістки. Хто знав би про його долю, хай ласкаво донесе канцелярії адвоката д-ра М. Західного в Бережанах. 2002 1—2

Дрібні оголошення.

ЦЕМЕНТ, вагоново, папу, дахівку, коркову ізоляцію, карболінеум, будівельні підойми, залізо. рури, по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів Баторого ч. 4. 1974 а) 3 30

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ кооператива в Городку Ягайл. пошукує сейчас управителя склепу з більшим капіталом. Процент від капіталу і платня після умови. — За Дирекцію: о. В. Стеблецький. 1973 3—5

ВІДСТУПИМО Українцеви гарний склеповий льокаль в ринку в більшім повітовім місті — недалеко Львова, дуже відповідний на склеп з мануфактурою. Львів „Комерсант" Ґродзіцьких 2. 1979 3-3

КАВАЛЄР, літ 30, з укінченою середною школою, меткий, добрий хазяїн, ожениться з власничкою більшого рільного господарства. Неанонімові зголошення з фотоґрафією — за зворот якої, як і за діскрецію — ручиться словом чести, проситься слати: Станиславів. poste-restante за оказ. 1000-марківки ч. 526.668. 1975 3-3

ҐАТРИ, машини до оброблення дерева і заліза, мотори, льокомобілі, кітли, парові машини, парові помпи-центрифуґальні, млинські машини, турбіни, трансмісії, паси також инші машини для всілякого промислу і рукодільничих по конкуренційних цінах доставляє „Пільот", Львів, Баторого ч. 4. 1974 2—30

ПРАВДИВІ ГЛИНЯНСЬКІ килими на стіни і доліаку, над і перед ліжками, портієри, хідники, накиди на отоману і буяки, подушки і т. п. — Можна набути: Дім Килимів — Львів площа св. Духа біля костела оо. Єзуїтів 1719 9—10

ДРУКАРНЯ і фабрика печаток І. ФРІДМАНА Львів, вул. Сикстуська 2 і 4, виготовлює гарно і дешево всякі друки та печатки. 1375 0-10

ХТО ЖЕРТВУЄ?! Музичні інструменти для зложення орхестри в Домі Українських Інвалідів. Приймається з подякою скрипки, мандоліни, ґітари, бандури, балалайки, цитри, цимбали, як також дуті інструменти. XXI 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Українська Суспільносте!

З приводу наближаючихся Великодних Свят, підписаний Виділ Українського Краєвого Товариства Опіки над Інвалідами у Львові пригадує ввічливо тих, про котрих ми ніколи не повинні забувати. Вони-ж зложивши на жертвеннику Вітчини все своє найдороще коротають вік серед важких умовин.

Памятайте про „Паску для наших Інвалідів". Жертви в натурі і грошах слати до канцелярії Товариства, Львів, вул. Руська ч. 3/II. пов. XX 1—4

Радн. З. Лукавецький вр. Б. Білецька вр.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Т-ва „Взаїмної помочі дяків церковних"

відбудуться дня 18. квітня ц. є в середу по провідній неділі, о год. 11. рано в салі Т-ва Лисенка вул. Шашкевича 5, з денним порядком:

1) Відчитання протоколу.
2) Вибір Виділу.
3) Внесення і запити.

Служба Божа о год. 9-ій в церкві св. Юра.

о. Евген Дудкевич
голова.

2001 1—1

Святочні картки українських і чужих малярів - - -
Українські емайльовані відзнаки як тризуб — — шпилька або брошка — —
Модерні папери листові в мапах по 10 штук продає в своїм склепі і висилає за післяплатою

„СОЮЗНИЙ БАЗАР" ЛЬВІВ,

вул. Руська ч. 20.

Купцям, спілкам і крамницям дається купецький рабат. 1984 2—2

Присилайте передплату!

ОПОВІЩЕННЯ!

Дня 30. квітня н. ст. 1923. відбудуться в салі Товариства „Українська Бесіда“ у Львові (вул. Рутовського 22., І. пов., Народний Дім) о год. 10. перед полуднем

Звичайні Загальні Збори

Земельного Банку Гіпотечного спілки акційної у Львові.

ПРЕДМЕТИ НАРАД:

1. Рахункове замкнення за рік 1922 із звітом Надзірної Ради про діловодство і стан Банку, та рішення Зборів на те.
2. Рішення про ужиття чистого зиску після §. 26. статута.
3. Вибір членів Надзірної Ради.
4. Установлення презенційної марки членів Надзірної Ради.
5. Рішення про внесок на зміну статута спілки.
6. Внески після § 71. уступ 3. статута.

До голосу на Зборах управнені ті акціонарі, що найпізнійше до 14 днів перед Зборами зложать в Дирекції Земельного Банку Гіпотечного або в „Руській Щадниці“ в Перемишлі акції, враз з незапалими купонами, на яких має оснуватись їх право голосу. На се зложення отримають посвідки, а опісля Дирекція Банку видасть леґітимації управненим до вступу на Збори (§§. 65, 67 і 68 статута).

Вп. акціонарі, що своїх акцій не віднявли іще в Земельного Банку Гіпотечного, о скільки хотять взяти участь в Заг. Зборах зволять про се повідомити Дирекцію Банку заподаючи свою адресу, щоби їм в час видано леґітимації до Зборів.

III. 1—1

НАДЗІРНА РАДА
ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО спілки акційної у Львові.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Повітової кооп. кред. „ЗГОДА“

кооп. зареєстр. з обм. порукою

в КОПИЧИНЦЯХ

відбудуться дня 18. квітня 1923 р. о год. 10. рано з слідуючим денним порядком:

1. Відкриття Зборів і вибір президії.
2. Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів.
3. Звіт з рахунків за 1922 р.
4. Затвердження звіту і розділ чистого зиску.
5. Доповняючий вибір Управи.
6. Злиття кооп. „Згода“ з иншою кооперативою. 2003 1—1
7) Внески членів і запити.

На случай неприсутности вимаганого статутом числа членів, відбудуться того самого дня о годину пізнійше в тім самім льокалі і з тим самим порядком нарад другі Загальні Збори, які будуть управнені важно рішати без огляду на число присутних членів.

НАДЗІРНА РАДА.

За редакцію відповідає Ол. Кузьма.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів. Ринок ч. 10.